

باز آفرین شهری پایدار میراث-سو در شهر شیراز

نویسندگان:

مصطفی قادری دهکردی

سیده فاطمه حسینی

انتشارات شهرسازی

انتشارات شهرسازی

۱۴۰۳

سرشناسه	: قادری دهکردی، مصطفی، ۱۳۶۶
عنوان و نام پدیدآور	: بازآفرینی شهری پایدار میراث-سو در شهر شیراز / نویسندگان: مصطفی قادری دهکردی، سیده فاطمه حسینی
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات شهرسازی، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.: جدول، نقشه
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۰۵۸-۱۹-۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیا
موضوع	: آثار تاریخی -- نگهداری و مرمت -- نمونه پژوهی
موضوع	: نوسازی شهری -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: توسعه پایدار شهری -- ایران -- نمونه پژوهی
شناسه افزوده	: حسینی، سیده فاطمه، ۱۳۶۴
رده بندی کنگره	: NA۹۰۵۳:
رده بندی دیویی	: ۷۱۱/۴۰۹۵۵:
شماره کتابشناسی دی	: ۹۸۸۲۱

بازآفرینی شهری پایدار میراث-سو در شهر شیراز

نویسندگان: مصطفی قادری دهکردی، سیده فاطمه حسینی

ناشر: انتشارات شهرسازی

چاپ: اول - ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۰۵۸-۱۹-۱

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

انتشارات شهرسازی

نشانی دفتر مرکزی: تهران، خیابان کارگر جنوبی، کوچه فردوسی، پلاک ۱۷، تلفن: ۵۵۴۴۳۶۷

بایگاه اطلاع رسانی و فروشگاه اینترنتی: www.Shahrsaziiran.com، پست الکترونیکی: Shahrsaziiran@Gmail.com

فهرست مطالب

فصل نخست: کلیات

- ۱-۱ مقدمه و ضرورت موضوع مورد بررسی ۲

فصل دوم: تشریح مفاهیم

- ۱-۲ مقدمه ۱۳
- ۲-۲ مفاهیم و مدل‌های تبیین‌کننده رویکردهای مرسوم مداخله در پهنه‌های میراثی ۱۳
- ۱-۲-۲ بازآفرینی ۱۳
- ۲-۲-۲ بازآفرینی شهری ۱۴
- ۳-۲-۲ ماهیت و اهداف بازآفرینی شهری ۱۵
- ۴-۲-۲ عناصر اصلی بازآفرینی شهری ۱۶
- ۵-۲-۲ بازآفرینی شهری پایدار ۱۷
- ۶-۲-۲ بازآفرینی شهری میراث ۲۰
- ۱-۶-۲-۲ مفهوم میراث ۲۱
- ۱-۱-۶-۲-۲ میراث فرهنگی ملموس ۲۱
- ۲-۱-۶-۲-۲ میراث فرهنگی ناملموس ۲۱
- ۱-۷-۲-۲ تعریف بازآفرینی میراث‌سو ۲۱
- ۲-۷-۲-۲ اهمیت بازآفرینی میراث‌سو در بازآفرینی شهر ۲۲
- ۳-۷-۲-۲ اهمیت بازآفرینی میراث‌سو در توسعه پایدار ۲۳
- ۴-۷-۲-۲ ارزش میراث فرهنگی ۲۳
- ۵-۷-۲-۲ نقش میراث در بازآفرینی شهری ۲۵
- ۶-۷-۲-۲ اهداف رویکرد بازآفرینی میراث‌سو ۲۷
- ۳-۲ مداخله در پهنه‌های میراثی در راستای احیای آن‌ها ۲۹
- ۱-۳-۲ رهیافت‌های مداخله در بازآفرینی شهری ۲۹
- ۱-۱-۳-۲ رهیافت دارایی مبنا ۲۹
- ۲-۱-۳-۲ رهیافت اجتماع مبنا ۳۰
- ۳-۱-۳-۲ رهیافت قدرت مبنا ۳۰
- ۴-۱-۳-۲ رهیافت جامع ۳۱
- ۲-۳-۲ انواع مداخله در پهنه‌های میراثی شهرها ۳۲
- ۱-۲-۳-۲ مداخله نوگرایانه ۳۲

۳۲	۲-۲-۳-۲ مداخله فرهنگ گرایانه
۳۲	۳-۲-۳-۲ مداخله فرانو گرایانه
۳۲	۴-۲-۳-۲ مداخله مردم گرایانه
۳۳	۵-۲-۳-۲ مداخله جامع گرایانه
۳۵	۳-۴-۲ الگوهای مداخله در پهنه‌های میراثی شهرها
۳۵	۱-۳-۴-۲ روش حفاظتی-بهداشتی
۳۶	۲-۳-۴-۲ روش حفاظتی-تزیینی
۳۷	۳-۳-۴-۲ روش بازسازی شهری
۳۸	۴-۳-۴-۲ روش مداخله موضعی-موضوعی
۳۹	۵-۲ زوال شهری
۴۲	۱-۵-۲ زوال شهری، ایران و جهان
۴۵	۲-۵-۲ بازآفرینی شهری، زوال شهری
۴۶	۶-۲ مدل‌های تبیین کننده زوال در پهنه‌های میراثی
۴۶	۱-۶-۲ تله فقر
۴۷	۲-۶-۲ نظریه شکاف اجاره
۵۰	۷-۲ دیدگاه‌های انتقادی-تحلیلی نسبت به رویکردهای مرسوم مداخله در پهنه‌های میراثی
۵۰	۱-۷-۲ کالایی‌سازی (تجاری‌سازی)
۵۳	۲-۷-۲ اعیانی‌سازی
۵۷	۳-۷-۲ فساد شهری
۶۰	۱-۳-۷-۲ ارزیابی فساد
۶۳	۲-۷-۲ روابط و شبکه قدرت (تعارض منافع)
۶۹	۳-۷-۲ خودآگاهی و هویت‌مندی منطقه‌ای (شهری)
۷۰	۱-۳-۷-۲ کیفیت زندگی شهری و خودآگاهی شهری
۷۱	۲-۳-۷-۲ خودآگاهی، میراث و بازآفرینی شهری
۷۳	۸-۲ نتیجه فصل دوم

فصل سوم: معرفی پهنه میراثی شهر شیراز

۷۶	۱-۳ مقدمه
۷۸	۲-۳ محلات موجود در پهنه میراثی شهر شیراز
۷۸	۱-۲-۳ محله بالاگفت

۷۸.....	۲-۲-۳ محله لب آب
۷۸.....	۳-۲-۳ محله سردزک
۷۸.....	۴-۲-۳ محله سنگ سیاه
۷۹.....	۵-۲-۳ محله اسحاق بیگ
۷۹.....	۶-۲-۳ محله درب شازده
۷۹.....	۷-۲-۳ محله میدان شاه
۷۹.....	۸-۲-۳ محله درب مسجد

فصل چهارم: تبیین پدیده زوال و انحطاط شهری در پهنه میراثی شهر شیراز

۸۲.....	۱-۴ مقدمه
۸۲.....	۲-۴ تبیین پدیده زوال و انحطاط شهری
۸۲.....	۱-۲-۴ دهه ۱۳۶۰-۱۳۷۰
۸۳.....	۲-۲-۴ دهه ۱۳۸۰-۱۳۷۰
۸۶.....	۳-۲-۴ دهه ۱۳۹۰-۱۳۸۰
۸۹.....	۴-۲-۴ دهه ۱۴۰۰-۱۳۹۰
۹۱.....	۵-۲-۴ ۱۴۰۰ به بعد

فصل پنجم: شواهد و مصادیق مبنی زوال یافتگی و ناکارآمدی مداخلات پهنه میراثی شهر شیراز

۹۶.....	۱-۵ مقدمه
۹۶.....	۲-۵ ریشه‌یابی زوال یافتگی و ناکارآمدی مداخله در پهنه میراثی شهر شیراز به واسطه تحلیل‌های کیفی مرتبط با تبیین پدیده
۹۶.....	۳-۵ ارائه مصادیق زوال یافتگی و ناکارآمدی مداخله در پهنه میراثی شهر شیراز به واسطه تحلیل‌های کمی شبه تجربی
۱۰۵.....	۱-۳-۵ تحلیل‌های فضایی تغییرات شاخص‌های ساختارهای جمعیتی
۱۰۷.....	۱-۱-۳-۵ تحلیل‌های فضایی تغییرات شاخص‌های جوانی و نسبت جنسی جمعیت
۱۱۰.....	۲-۱-۲-۵ تحلیل‌های فضایی تغییرات شاخص سرمایه‌های انسانی
۱۱۳.....	۲-۳-۵ تحلیل‌های فضایی شاخص‌های تخلیه اجتماعی
۱۱۳.....	۱-۲-۳-۵ تحلیل‌های فضایی تغییرات شاخص تراکم جمعیت

۱۱۴.....	۲-۲-۵ تحلیل های فضایی تغییرات شاخص جمعیت
۱۱۶.....	۳-۳-۵ تحلیل های فضایی جابه جایی های جمعیتی
۱۱۶.....	۱-۳-۵ تحلیل های فضایی میان سهم مهاجران از کل جمعیت و مداخلات انجام شده
۱۲۰.....	۴-۳-۵ تحلیل های فضایی شاخص های اقتصادی-عملکردی
۱۲۰.....	۱-۴-۵ تحلیل های فضایی تغییرات شاخص های رقابت پذیری و جذابیت فعالیت
۱۲۳.....	۲-۴-۵ تحلیل های فضایی تغییرات شاخص سهم نیروی شاغل در همین شهر
۱۲۵.....	۳-۴-۵ تحلیل های فضایی شاخص قیمت زمین در سطح شهر شیراز
۱۲۶.....	۴-۵ تحلیل و نتایج فصل پنجم

فصل ششم: نتیجه و پیشنهادات

۱۳۳.....	۱-۶ مقدمه
۱۳۷.....	۲-۶ آموزه ها
۱۳۷.....	۱-۲-۶ آموزه های قابل تعمیم
۱۳۸.....	۲-۲-۶ آموزه های خاص شهر شیراز
۱۳۹.....	۳-۶ پیشنهادها

۱۴۲.....	منابع
----------	-------

مقدمه مؤلفان

به نظر می‌رسد بودن یکی از شش میلیارد نفر در دنیا به تنهایی تجربه‌ای غیرمعمول نباشد، اما من باور دارم تجربه هر کس در دنیا با سایر انسان‌ها متفاوت است. سپاس خدایی را که این توفیق را عطا فرمود تا بتوانیم قدمی در راه علم و دانش برداریم و پس از سال‌ها تحقیق و مطالعه گسترده به گردآوری اطلاعات مربوط به این کتاب بپردازیم. مجموعه حاضر ترکیبی از علم روز و تجربه در امر بازآفرینی پهنه میراثی شهر شیراز است. به گونه‌ای که خواننده را در پهنه میراثی شهر شیراز قرار داده و حس و حال و مشکلات موجود در آن پهنه را به خواننده القا کند. امید است این کتاب بتواند تا حدودی مشکلات و نارسایی‌های موجود در پهنه مذکور را شناسایی و سعی در ارائه راه حل‌هایی رفع آن‌ها مؤثر باشد.

در پایان تشکر صمیمانه‌ای داریم از کلیه اساتید دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی تهران، به خصوص سرکار خانم «چرندایی طوسی» و همچنین اساتید بزرگواری همچون آقایان دکتر محمدسعید ایزدی، دکتر غلامرضا کاظمی، دکتر محمدحسین شریف‌زادگان و دکتر بهزاد ملک‌پور اصل که به ما در چاپ این کتاب یاری رساندند.

دکتر مصطفی قادری دهکردی و مهندس سیده فاطمه حسینی

پیش‌گفتار

بازآفرینی شهری یکی از راه‌های یافتن شیوه صحیح حل مسائل و مشکلات در پهنه‌های میراثی شهرهاست. اما نکته‌ای که در این کتاب مورد توجه قرار گرفته، نوع خاصی از بازآفرینی شهری تحت عنوان بازآفرینی شهری پایدار میراث-سو است. از این رو با توجه به مشکلات عدیده‌ای که در پهنه میراثی شهر شیراز رخ داده و هیچ‌گونه چهارچوب مشخصی جهت مداخله، در این پهنه‌ها وجود ندارد در پی آن هستیم که با توجه به تضاد منافی که به چشم می‌خورد به ساختاری مشخص جهت تحقق بازآفرینی پایدار در پهنه‌های میراثی (و به طور خاص پهنه میراثی شهر شیراز) دست یابیم. همچنین در پی اتفاقاتی نظیر تجاری‌سازی فضای شهری (در شهر شیراز) درصدد سنجش میزان کالایی‌شدن فضاهای میراثی شهر در نتیجه مداخلات صورت گرفته و تعادل بخشی به منظور مداخله در این پهنه می‌باشیم.

جهت یافتن مدل مداخله‌ای که بتوان در اقدامی هماهنگ و هم‌آوا منفعت کلیه کنش‌گران را در پهنه‌های میراثی برآورده ساخت، شرایط اقتصادی، کالبدی، محیطی و اجتماعی را بهبود بخشید و از میراث نیز حفاظت به عمل آورد، دستیابی کامل به اهداف و معیارهای دخیل در بازآفرینی میراث-سو مدنظر بوده است. در این کتاب بر آن هستیم تا به تبیین راهکارآمدی و زوال پهنه‌های میراثی پردازیم و در راستای مواجهه با این مسئله، مدلی پایدار و یکپارچه برای بازآفرینی میراث-سو ارائه دهیم.